

Ministerstwo
Obrony Narodowej

KOMPATYBILNOŚĆ Z NATO

Wpływ modelu służby wojskowej na interoperacyjność z sojusznikami i zdolność do uczestnictwa w operacjach wielonarodowych oraz wpływ na zobowiązania sojusznicze

KONFERENCJA

18 LUTEGO 2026

PLAN WYSTĄPIENIA

01

Ramy pojęciowe

Interoperacyjność NATO i modele służby wojskowej

03

Model poborowy i hybrydowy

Renesans poboru w Europie

05

Gotowość do przetrwania

Nowy model sił NATO (ARF/NRF)

07

Wnioski z Ukrainy

Lekcje z trwającego konfliktu

02

Armia zawodowa

Silne strony i ograniczenia w kontekście NATO

04

Trzy wymiary interoperacyjności

Wpływ modelu służby na każdy wymiar

06

Operacje wielonarodowe

Studium przypadków

08

Rekomendacje

Wnioski i kierunki rozwoju

INTEROPERACYJNOŚĆ — DEFINICJA NATO

„The ability to act together coherently, effectively and efficiently to achieve Allied objectives”

Techniczna

Wymiana danych między systemami C2, kompatybilność sprzętu, łączność i standardy STANAG

Proceduralna

Wspólne doktryny, TTP, SOPs, procesy dowodzenia i planowania operacyjnego

Ludzka

Język, kultura organizacyjna, szkolenia, zaufanie i wspólne doświadczenie

📄 Źródło: NATO ACT, Federated Interoperability Framework, 2025

MODELE SŁUŻBY WOJSKOWEJ W SOJUSZU

ARMIA ZAWODOWA

~65% państw NATO

USA, UK, Francja, Niemcy, Kanada, Hiszpania, Włochy, Polska, Czechy

- Ochotnicy
- Pełna profesjonalizacja
- Wyższe koszty per capita
- Wyspecjalizowane kompetencje

MODEL POBOROWY

~25% państw NATO

Grecja, Turcja, Estonia, Finlandia, Dania, Norwegia, Litwa, Łotwa

- Powszechny pobór
- Duże rezerwy
- Krótszy czas służby
- Niższe koszty jednostkowe

MODEL HYBRYDOWY

~10% państw NATO

Szwecja, Chorwacja (od 2025), Holandia, Belgia (projekt)

- Selektywny pobór
- Zawodowy trzon
- Rosnąca popularność po 2022
- Elastyczność modelu

ARMIA ZAWODOWA — ATUTY DLA INTEROPERACYJNOŚCI

Ciągłość szkolenia

Wieloletnia służba umożliwia głęboką specjalizację, ciągły rozwój kompetencji i budowanie pamięci instytucjonalnej. Żołnierze zawodowi uczestniczą cyklicznie w ćwiczeniach NATO.

Gotowość ekspedycyjna

Zdolność do szybkiego przerzutu, kontrakty zakładające gotowość do wdrożenia. Kluczowe dla ARF i operacji poza Art. 5.

Biegłość językowa

Długoterminowa służba pozwala na systematyczne szkolenie językowe (angielski jako język operacyjny NATO). Kursy w NATO School Oberammergau.

Standaryzacja procedur

Zawodowe kadry certyfikowane zgodnie ze STANAG-ami w sposób ciągły.

ARMIA ZAWODOWA — OGRANICZENIA

Kryzys rekrutacyjny

Bundeswehra planuje pozyskać 100 tys. żołnierzy do 2029. Armia Brytyjska spadła poniżej 73 tys. — najniżej od wojen napoleońskich.

Ograniczone rezerwy

W scenariuszu konfliktu konwencjonalnego brak rezerw porównywalnych z armiami poborowymi. Finlandia: 280 tys. rezerwistów z populacji 5,5 mln.

Koszt jednostkowy

Żołnierz zawodowy 3–5× droższy niż poborowy. Przy ograniczonych budżetach oznacza mniejszą liczebność sił.

Rotacja i wypalenie

Wielokrotne rotacje operacyjne (Afganistan, Irak) prowadzą do rezygnacji doświadczonych specjalistów.

RENESANS POBORU W EUROPIE PO 2022 ROKU

CASE STUDY: MODEL SZWEDZKI

Selektywny pobór jako wzorzec dla Sojuszu

Chronologia transformacji

Kluczowe innowacje

- Pełna integracja kobiet (~15% poborowych)
- Profesjonalny korpus podoficerski
- Selektywność — jakość, nie ilość
- Sprzężenie z Gwardią Narodową
- Profesjonalny trzon NCO zapewnia ciągłość standardów NATO
- Rekrutacja do Gwardii Narodowej wzrosła 4× w 2024

Kluczem jest selektywność i profesjonalny filar. Model łączy ilość z jakością, wzmacniając odporność całego społeczeństwa.

WYMIAR TECHNICZNY INTEROPERACYJNOŚCI

Wpływ modelu służby na zdolność operowania wspólnymi systemami

1

Systemy C4ISR

Obsługa Link 16, MIDS, JREAP, FMN wymaga wielomiesięcznego szkolenia. Żołnierz zawodowy operuje systemem latami. Poborowy musi być przeszkolony od podstaw w krótkim cyklu.

2

STANAG i certyfikacja

Implementacja STANAG-ów (STANAG 5636, NATO Core Metadata) wymaga stałych kadr. Certyfikacja jednostek wg CREVAL jest procesem ciągłym. Model poborowy wymaga koncentracji certyfikacji na kadrze stałej.

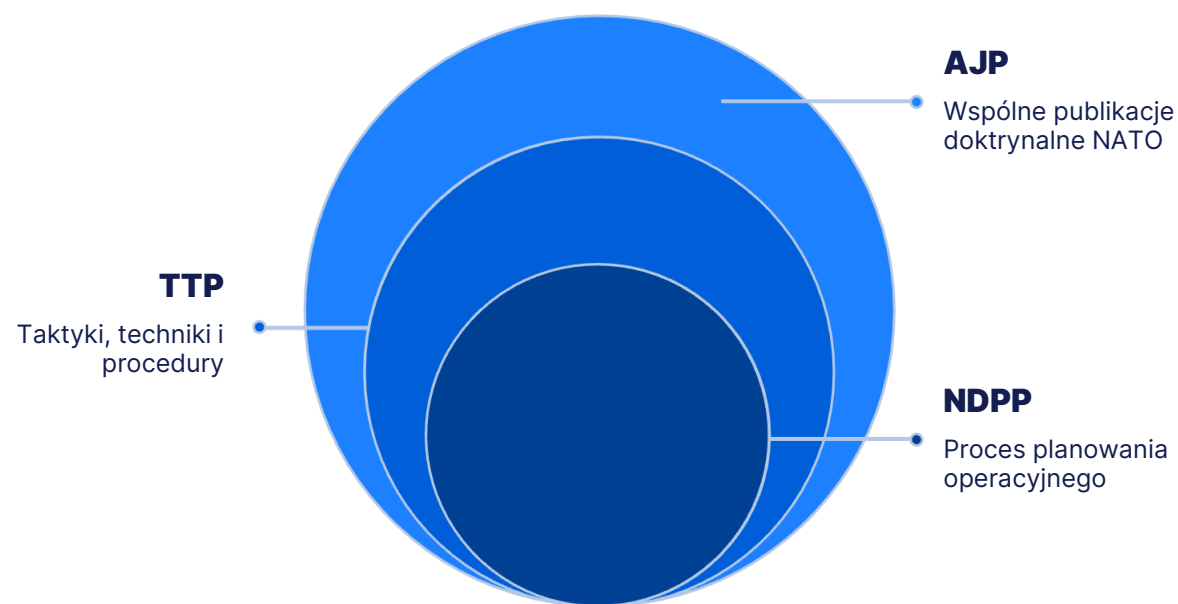
3

Mission Partner Kit

2nd Cavalry Regiment US Army opracował MPK — zestaw umożliwiający szybką interoperacyjność sieciową na poziomie brygady. Testy 2022–2025 wykazały trudności w cyfrowej integracji z jednostkami rumuńskimi, węgierskimi i słowackimi.

❏ Wniosek: upraszczanie interfejsów i technologia plug-and-fight stają się decydujące

WYMIAR PROCEDURALNY INTEROPERACYJNOŚCI

Zgrywanie na poziomie taktycznym jest fundamentem operacji wielonarodowych i wymaga wspólnych ćwiczeń oraz ciągłego doskonalenia procedur.

Wspólne doktryny NATO

Allied Joint Publications (AJP-01, AJP-3, AJP-5) stanowią podstawę planowania. Ich opanowanie wymaga lat. Armie zawodowe integrują je w całym cyklu służby. Model poborowy musi koncentrować wiedzę doktrynalną w kadrze stałej.

TTP — taktyki, techniki, procedury

Wymaga wspólnych ćwiczeń (CWIX, Trident Juncture, Saber Strike). Rotacja personelu w jednostkach poborowych wymusza ciągłe ponowne szkolenie.

NATO Defence Planning Process

Generuje odgórne wymagania interoperacyjne. Państwa z armią zawodową mogą planować długofalowo.

WYMIAR LUDZKI INTEROPERACYJNOŚCI

Najczęściej niedoceniany — a kluczowy dla operacji wielonarodowych

Język operacyjny

Angielski jako lingua franca NATO. Armie zawodowe: systematyczne szkolenie. Armie poborowe: bariery językowe na niższych szczeblach. Kluczowa rola LNO.

Zaufanie międzynarodowe

Budowane latami wspólnych ćwiczeń i operacji. Żołnierze zawodowi budują sieci kontaktów przez całą karierę. Poborowi nie mają na to czasu.

Kultura organizacyjna

Armie zawodowe dzielą profesjonalny etos ponad granicami. Armie poborowe mają silniejszą tożsamość narodową, ale słabszą kulturę sojuszniczą.

Odporność psychiczna

Dłuższa służba i doświadczenie budują odporność. Wyższy poziom gotowości do podejmowania ryzyka i funkcjonowania pod presją.

NOWY MODEL SIŁ NATO A MODEL SŁUŻBY

Struktura trzypoziomowa

POZIOM 1 — Allied Reaction Force

0–30 dni | ~100 000 żołnierzy

Wysokie wymagania interoperacyjne, pełna gotowość do wdrożenia → wymaga armii zawodowej lub zawodowego filaru

POZIOM 2 — Siły wzmocnienia

30–180 dni | ~200 000 żołnierzy

Średnie wymagania interop., gotowość do przerzutu → armia zawodowa + aktywne rezerwy, możliwy model hybrydowy

POZIOM 3 — Siły mobilizacyjne

180+ dni | ~500 000 żołnierzy

Podstawowe wymagania interop., obrona terytorialna → rezerwy z poboru powszechnego

NATO W LICZBACH — KONTEKST STRATEGICZNY

3,44M

Służba czynna NATO

Łączne siły zbrojne NATO
(2025)

1,32M

Siły zbrojne Rosji

Służba czynna (2025)

32

Państwa członkowskie

Liczba sojuszników w NATO

\$1,47T

Wydatki obronne NATO

Łączne wydatki (2024)

10

Państwa z poborem

Aktywny pobór w NATO

280K

Rezerwa Finlandii

Z populacji 5,5 mln

5%

Cel wydatków PKB

Postulowany przez USA

570+

Systemy testowane

Podczas CWIX 2025

Polska — 4,7% PKB na obronność (2025), najwyższy wskaźnik w NATO. Estonia: 3,43% | USA: 3,38% | Grecja: 3,08% | Litwa: 2,85%

OPERACJE WIELONARODOWE — WYZWANIA INTEGRACJI

eFP Battlegroups

Wielonarodowe kontyngenty z różnych modeli służby. Rotacja co 6–9 miesięcy wymusza ciągłe budowanie interoperacyjności.

Problem ograniczeń narodowych

Ograniczenia prawne użycia siły poza granicami (geograficzne, czasowe, zadaniowe). Wpływ na planowanie i zaufanie sojuszników. Konieczność zgrania ROE.

Rozwiązania

- Wspólne szkolenia (JMTC Hohenfels)
- Standaryzacja procedur na poziomie grup operacyjnych
- Mission Partner Kit

WNIOSKI Z KONFLIKTU NA UKRAINIE

Lekcje dla modelu służby i interoperacyjności NATO

1

Ilość ma znaczenie

Rosja odbudowuje siły z myślą o konflikcie z NATO w ciągu dekady. Konflikt konwencjonalny wymaga rezerw, których armie czysto zawodowe nie generują.

2

Technologia komercyjna

Starlink, drony DJI, rozwiązania COTS zrewolucjonizowały pole walki. Interoperacyjność przyszłości to nie tylko STANAG-i — to integracja technologii komercyjnych.

3

Szybka adaptacja

Ukraina demonstruje zdolność do szybkiej adaptacji — kompetencja, którą armie poborowe mogą budować dzięki cywilnym umiejętnościom rekrutów.

4

Zarządzanie kadrami

Utrata doświadczonych żołnierzy wymusza obniżenie progu wejścia i skrócenie szkolenia.

5

Odporność społeczną

Obrona Ukrainy opiera się na społecznej mobilizacji. Państwa z poborem powszechnym mają wyższą odporność społeczną — większą bazę przeszkolonych obywateli.

ARTYKUŁ 5 — ZOBOWIĄZANIA A MODEL SŁUŻBY

„Atak zbrojny na jednego sojusznika jest atakiem na wszystkich”

Siły zawodowe

Szybki przerzut i gotowość 24/7

Rezerwisty

Mobilizacja i obrona terytorialna masowa

Synergia

Komplementarność szybkości i masy

Wymóg szybkości

Art. 5 wymaga natychmiastowej reakcji. Siły zawodowe — szybki przerzut, gotowość 24/7.

Wymóg wiarygodności

Armia zawodowa sygnalizuje gotowość ekspedycyjną. Armia polegająca na rezerwach sygnalizuje determinację i gotowość do obrony totalnej.

📄 **Komplementarność modeli — klucz do wiarygodności Art. 5.** Sojusz, w którym jedno państwo zapewniają szpicę szybkiego reagowania, a inne masowe rezerwy obrony terytorialnej, jest silniejszy niż monokulturowy model.

CYFROWY MODEL INTEROPERACYJNOŚCI

Technologie zmniejszające lukę między modelami służby

ACE — Allied Software

12 sojuszników, budżet do 45 mln EUR, wdrożenie do 2030. Wspólna platforma cyfrowa, intuicyjny interfejs niwelujący lukę kompetencyjną.

DiBaX — Digital Backbone

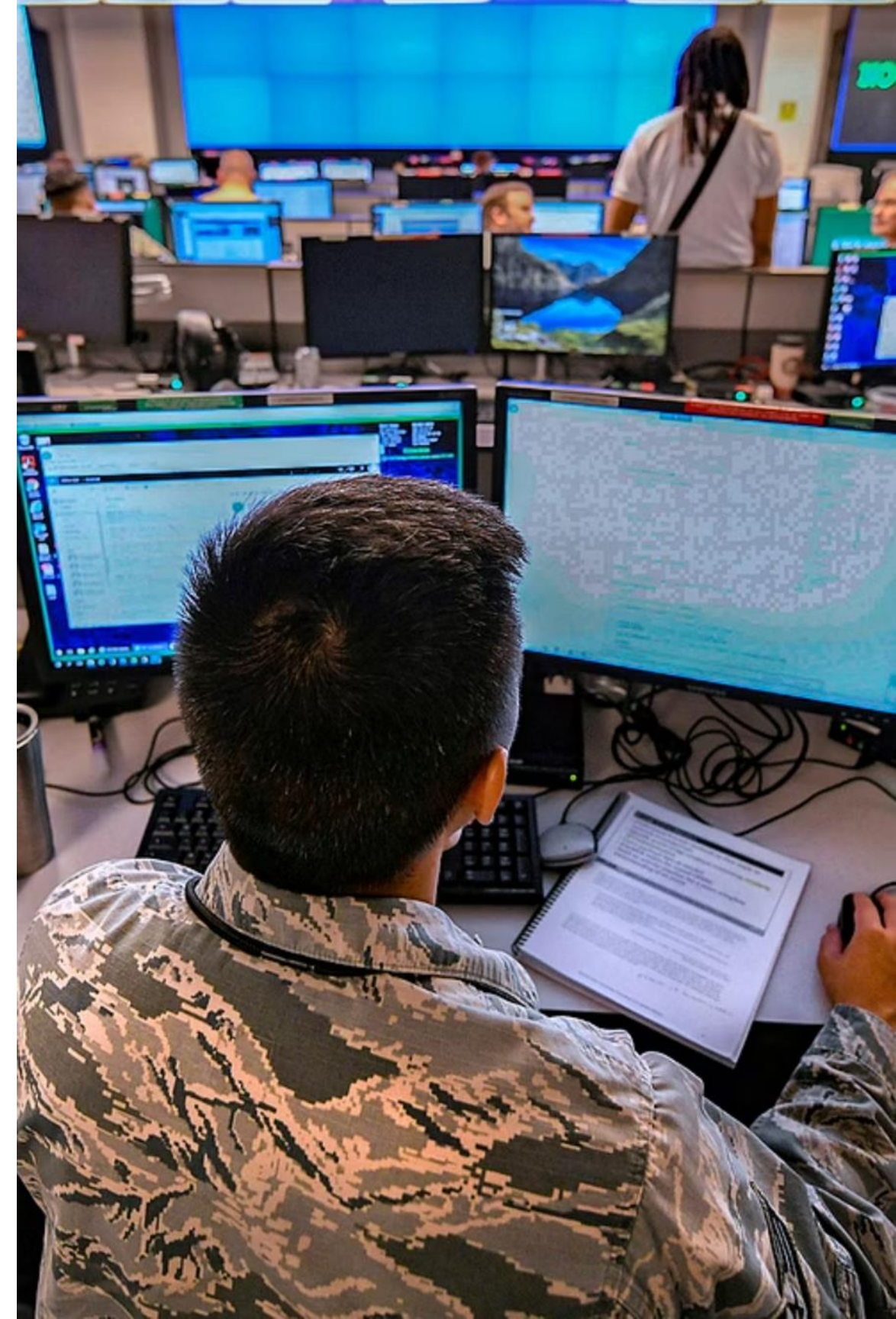
300+ uczestników w 2025. Test łączności 5G i LEO satellite. Cel: plug and fight.

Federated Mission Networking

NATO Protected Core Network — największy test w historii w 2025. Standard Military Internet — plug and play.

AI i Data Strategy

NATO Data Strategy (luty 2025), Maven Smart System, Alliance Data Sharing Ecosystem. Automatyzacja zmniejsza wymagania szkoleniowe.

MATRYCA PORÓWNAWCZA

Model służby a interoperacyjność

Kryterium	Zawodowa	Poborowa	Hybrydowa
Interop. techniczna	WYSOKA	NISKA	ŚREDNIA
Interop. proceduralna	WYSOKA	OGRANICZONA	ŚREDNIA
Interop. ludzka	WYSOKA	NISKA	ŚREDNIA
Gotowość poziom 1 (ARF)	TAK	NIE	CZĘŚCIOWO
Gotowość poziom 3	NISKA	WYSOKA	ŚREDNIA
Skalowalność na zagr.	PEŁNA	OGRANICZONA	ZRÓŻNICOWANA
Koszt per capita	WYSOKI	NISKI	ŚREDNI
Odporność społeczna	NISKA	WYSOKA	ŚREDNIA
Rekrutacja	KRYZYS	GWARANTOWANA	STABILNA
Wkład w Art. 5	Szpica + ekspedycja	Obrona terytorialna	OPTYMALNY — łączy oba

REKOMENDACJE

1 Akceptacja różnorodności modeli jako siły Sojuszu

Nie dążyć do jednego modelu, lecz budować interoperacyjność między modelami.

2 Wielopoziomowa interoperacyjność

Różne wymagania: Poziom 1 (pełna integracja), Poziom 2 (kompatybilność), Poziom 3 (dekonfliktacja).

3 Inwestycja w technologię plug-and-fight

Systemy automatycznie obniżające próg wejścia do interoperacyjności (ACE, FMN, MPK).

4 Wzmocnienie profesjonalnego korpusu NCO

Most interoperacyjności — niezależnie od modelu służby.

5 Dwupoziomowe szkolenie interoperacyjne

Kadra stała: pełne szkolenie NATO; poborowi/rezerwiści: modułowe, ukierunkowane na minimum operacyjne.

6 Wykorzystanie cywilnych kompetencji technologicznych

Szczególnie w cyberprzestrzeni, IT i integracji systemów.

KONKLUZJA

Ministerstwo
Obrony Narodowej

Nie istnieje jeden optymalny model służby wojskowej dla interoperacyjności NATO

Siła Sojuszu leży w **komplementarności** — zawodowa szpica + poborowe rezerwy + hybrydowa elastyczność.

- ❑ **Istotą jest świadome budowanie interoperacyjności MIĘDZY modelami — nie WBREW różnicom.**

Dziękuję za uwagę.

